

Lange tijd was het een onwrikbare regel: *omdat* gebruik je voor een reden, *doordat* voor een oorzaak. Maar toen duidelijk werd dat het toch vooral een papieren regel is, werd die losgelaten. Intussen blijkt uit recent onderzoek dat ons taalgevoel ons hetzelfde ingeeft als wat de regel voorschreef.

FRANK JANSEN

Illustratie: Hein de Kort

Omdat versus doordat

Afgedankte regel onbewust toch nageleefd

‘**W**at is het verschil tussen *omdat* en *doordat*?’
 ‘Tien jaar brommen!’
 Met zulke raadseltjes werd vroeger het verschil tussen *doordat* en *omdat* erin gemasseerd. Als we in de zin ‘De patiënt stierf ... de verpleegster de medicijnen verwisseld had’ op de stippeltjes *doordat* invullen, wordt in de zin een relatie gelegd tussen de situatie van het sterven en die van het verwisselen. Bij zo’n oorzakelijke relatie kan de verpleegster alleen onachtzaamheid verweten worden. Maar bij *omdat* wordt de lezer gestuurd naar een interpretatie waarin de verpleegster de geneesmiddelen met opzet verwisselde, met de bedoeling dat de patiënt zou sterven. In dat geval is het dus moord.

Omdat moest dus altijd worden gebruikt bij een reden (‘Ik nam mijn paraplu mee omdat het zou

gaan regenen’), *doordat* bij een oorzaak: ‘De paraplu werd nat doordat het regende.’ Deze regel heeft lang behoord tot het ijzeren repertoire van de schrijftaalsoorschriften, totdat er in de jaren zeventig de klad in kwam.

Heldring

Vorig jaar overleed J.L. Heldring, bij taalliefhebbers vooral bekend om zijn rubriek in *NRC Handelsblad* waarin hij taalfouten signaleerde. Vlak voor zijn dood gaf hij nog een interview aan *Onze Taal*. Hij hechtte er toen aan te melden dat hij altijd openstond voor kritiek van deskundigen. Als voorbeeld noemde Heldring de *omdat/doordat*-regel. Fouten tegen deze regel behandelde hij altijd trouwhartig, totdat hij de artikelen las van dr. J. de Rooij, neerlandicus en jarenlang bestuurslid van *Onze Taal*: ‘De Rooij toonde aan dat dit een papieren regel is,